

10. ANVENDELSE AF ARBEJDSKRAFT

10.1 Generelt

Entreprenørens ydelser skal leveres med respekt for nationale og internationale love og regler vedrørende menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og antikorruption det vil sige:

- FN's deklaration om menneskerettigheder
- ILO's deklaration om arbejdstagerrettigheder
- Rio deklarationen om miljø og udvikling
- FN's konvention mod korruption

Dette indebærer blandt andet, at hverken Entreprenøren eller dennes underentreprenører / -leverandør må benytte sig af konventionsstridig børne- og voksenarbejdskraft.

10.1.1 Løn, arbejdstid og andre arbejdsvilkår

Entreprenøren skal sikre, at ansatte hos Entreprenøren og dennes underentreprenører / -leverandører, som medvirker til at opfylde kontrakten i Danmark, er sikret løn herunder særlige ydelser, arbejdstid og andre arbejdsvilkår, som ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for arbejde af samme art i henhold til en kollektiv overenskomst indgået af de inden for det pågældende faglige område mest repræsentative arbejdsmarkedsparter i Danmark, og som gælder på hele det danske område.

Entreprenøren skal sikre, at ansatte hos Entreprenøren og dennes underentreprenører / -leverandører, orienterer de ansatte om gældende arbejdsvilkår.

10.1.2 Misligholdelse

Overholder Entreprenøren ikke de under punkt 10.1 samt punkt 10.1.1 nævnte krav, foreligger der væsentlig misligholdelse af aftalen.

10.1.3 Afhjælpning af forholdet og sanktioner

Medfører misligholdelsen et berettiget krav på udbedring fra de ansatte, er Entreprenøren forpligtet til straks at foretage afhjælpning, således at den ansatte fuldt ud kompenseres for den mindre gunstige løn herunder særlige ydelser, arbejdstid og / eller andre arbejdsvilkår, som Entreprenøren eller dennes eventuelle underleverandører har budt til ansatte i forbindelse med udførelse af opgaver under denne entreprisekontrakt.

Såfremt Entreprenøren skal betale yderligere løn til de ansatte i henhold til ovenstående bestemmelse, betaler Entreprenøren tillige en bod til Bygherren svarende til 0,5 promille af entreprisesummen, dog minimum kr. 5.000,00 pr. arbejdsdag, hvor Entreprenøren har undladt at betale retmæssig løn.

Bygherren kan foretage tilbagehold i betalingerne til Entreprenøren, indtil de ansatte er sikret de nævnte ansættelsesvilkår.

10.1.4 Udbudskarantæne

Entreprenørens manglende overholdelse af sine kontraktmæssige forpligtelser vedrørende arbejdsklausuler er at betragte som en alvorlig forsømmelse i forbindelse med udøvelsen af Entreprenørens erhverv, jf. udbudslovens § 137, stk. 1, nr. 3).

Om en konstateret fejl kan anses for en ”alvorlig forsømmelse” i udbudslovens forstand, vil bero på den adfærd, som Entreprenøren har udvist, herunder om misligholdelsen beror på hensigt eller uagtsomhed af en vis alvor hos Entreprenøren.

Konstateringen af, om Entreprenøren har begået en alvorlig forsømmelse ved manglende overholdelse af sine kontraktmæssige forpligtelser i henhold til nærværende aftale, vil ske ved en konkret og individuel vurdering af den af Entreprenøren udviste uagtsomhed. Konstateringen heraf forudsætter ikke, at der foreligger en retskraftig dom eller lignende grundlag.

Såfremt Bygherren konstaterer, at Entreprenøren ved misligholdelse af sine kontraktmæssige forpligtelser vedrørende arbejdsklausuler har begået en alvorlig forsømmelse, kan Bygherren udelukke Entreprenøren fra at deltage i fremtidige udbudsforretninger, som Bygherren afholder. Bygherren forbeholder sig herudover ret til at informere andre ordregivende myndigheder om den af Entreprenørens begåede ”alvorlige forsømmelse”. Udbudslovens § 138 finder dog anvendelse.

10.2 Anvendelse af udenlandsk arbejdskraft

10.2.1 Hvis Entreprenøren er en udenlandsk virksomhed

Entreprenøren skal over for Bygherren dokumentere, at Entreprenøren har ladet sig registrere i Register for Udenlandske Tjenesteydere (RUT) hos Erhvervsstyrelsen, jf. de til enhver tid gældende regler herom. Registreringen skal være foretaget senest ved arbejdets påbegyndelse.

Dokumentation for registrering i RUT skal være tilgået Bygherren senest tre dage efter arbejdets påbegyndelse. Hvis Bygherren ikke modtager dokumentationen inden fristens udløb, eller hvis dokumentationen viser, at Entreprenøren har angivet urigtige oplysninger, er Bygherren forpligtet til at anmelde forholdet til Arbejdstilsynet.

10.2.2 Hvis Entreprenøren anvender udenlandske underentreprenører

Ved anvendelse af udenlandske underentreprenører er Entreprenøren forpligtet til at sikre, at den udenlandske underentreprenør har ladet sig registrere i Register for Udenlandske Tjenesteydere (RUT) hos Erhvervsstyrelsen, jf. de til enhver tid gældende reglerne herom. Registreringen skal være foretaget senest ved arbejdets påbegyndelse.

Dokumentation fra underentreprenøren for registrering i RUT skal være tilgået Entreprenøren senest tre dage efter arbejdets påbegyndelse. Hvis Entreprenøren ikke modtager dokumentationen inden fristens udløb, eller hvis dokumentationen viser, at underentreprenøren har angivet urigtige oplysninger, er Entreprenøren forpligtet til at anmelde forholdet til Arbejdstilsynet. Entreprenøren skal på Bygherrens anmodning fremlægge dokumentation for, at der er sket korrekt registrering i RUT.

Såfremt Entreprenøren ikke fremlægger dokumentation for egen registrering i RUT, eller fremlægger Entreprenøren ikke efter Bygherrens anmodning dokumentation for underentreprenørers registrering i RUT, anses dette som en mangel. Det anses ligeledes som en mangel, hvis dokumentationen viser, at Entreprenøren eller underentreprenøren har angivet urigtige oplysninger. Bygherren er berettiget til at foretage tilbagehold i betalingerne, indtil manglen er udbedret.

For yderligere oplysninger om Registret om Udenlandske Tjenesteydere se Arbejdstilsynets hjemmeside – www.at.dk.

Såfremt Entreprenøren har ladet opgaven udføre af personer uden gyldig opholdstilladelse eller arbejdstilladelse, hvor en sådan er påkrævet, og uanset hvorledes dette er konstateret, og uanset hvorvidt opgaven måtte være udført via underentreprenører / -leverandører, skal Entreprenøren betale en bod til Byggherren svarende til 0,5 promille af entreprisesummen, dog minimum kr. 5.000,00 pr. arbejdsdag, hvor overtrædelsen har pågået.

10.3 Praktikanter og elever

10.3.1 Antal

Entreprenøren skal sikre, at mindst **[xx,x]** af de årsværk; *svarende til 1924 arbejdstimer inklusive ferie, sygdom, skoleophold og lignende*, der anvendes til at opfylde kontrakten, besættes med én eller flere praktikanter.

10.3.2 Opfyldelse af forpligtelsen

En praktikant er en arbejdstager, med hvem Entreprenøren indgår eller har indgået en uddannelsesaftale i henhold til gældende dansk lov om erhvervsuddannelser / eller bestemmelser, eller som er omfattet af en lignende uddannelsesordning i et andet EU land. Der arbejdes med antal årsværk med én decimal.

Kontraktopfyldelse kan alene omfatte ydelser tilknyttet udførelsen og forberedelse heraf på leverandørens adresse eller midlertidige arbejdssteder, men ikke leverancer, herunder eksempelvis materialer, der indkøbes eller produceres på fabrik, uanset om dette sker i Danmark eller i udlandet.

Entreprenøren kan vælge at beskæftige én eller flere praktikanter i en kortere periode, forudsat at det samlede antal arbejdstimer, som udføres af praktikanter, svarer til beskæftigelse af det aftalte antal årsværk praktikanter i kontraktens løbetid. Entreprenøren kan opfylde sin forpligtelse til at beskæftige det aftalte antal årsværk praktikanter ved at overføre én eller flere praktikanter, som ved kontraktens indgåelse er ansat ved Entreprenøren, til den entreprise, som nærværende kontrakt omhandler.

Såfremt én eller flere relevante dele af entreprisen – efter kontraktens indgåelse – reduceres eller udvides væsentligt, da reguleres det krævede antal årsværk praktikanter tilsvarende, medmindre det af bygherrerådgiveren / projektlederen vurderes at være uhensigtsmæssigt, grundet entreprisens beskaffenhed eller andre relevante forhold.

10.3.3 Bortfald af forpligtelsen

Forpligtelsen til at beskæftige det under punkt 10.6.1 aftalte antal årsværk bortfalder, hvis det ikke er muligt for Entreprenøren at indgå uddannelsesaftale med én eller flere praktikanter.

Forpligtelsen bortfalder alene i den situation, hvor Entreprenøren kan dokumentere, at:

- der er annonceret efter praktikanter på www.praktikpladsen.dk eller på én eller flere tilsvarende hjemmesider, *og / eller*
- at der er annonceret tilsvarende ovenfor på én eller flere hjemmesider i et andet EU land, *og*

- at en teknisk skole, eller tilsvarende relevant myndighed eller institution i et andet EU land, efter en konkret og relevant henvendelse fra Entreprenøren, har meddelt, at det ikke er eller må forventes muligt inden for en rimelig periode, at anvise en eller flere praktikanter til ansættelse.

10.3.4 Manglende godkendelse som praktikvirksomhed

Såfremt Entreprenøren ikke kan godkendes som praktikvirksomhed på grund af forhold, der ikke uden væsentlig ulempe kan afhjælpes af Entreprenøren, da skal Entreprenøren – efter samtykke fra Bygherren – opfylde aftalen som beskrevet ovenfor under punkt 10.6.1 ved at erstatte praktikantårsværkene med arbejdssøgende personer, der skal i virksomhedspraktik som led i afklaring, opkvalificering eller tilsvarende – eller personer, som er omfattet af en lignende ordning i et andet EU land.

Sådanne personer er fuldt omfattede af nærværende aftale, idet der herefter gælder de samme vilkår for disse personer som for praktikanter.

Såfremt Bygherren, en kommune eller én eller flere andre relevante myndigheder eller institutioner i et andet EU land efter en konkret og relevant meddelelse fra Entreprenøren, har oplyst, at det ikke er eller må forventes muligt inden for en rimelig periode at anvise én eller flere praktikanter / arbejdssøgende personer til ansættelse, da bortfalder kravet.

10.3.5 Praktikantplan

Entreprenøren skal udarbejde en praktikantplan samtidig med udarbejdelsen af arbejdsplanen. Entreprenøren skal løbende opdatere praktikantplanen under udførelsen, eksempelvis i forbindelse med, at underentreprenører starter på projektet.

Entreprenøren skal løbende på byggemøder / projektmøder oplyse antallet af aktuelt beskæftigede praktikanter.

10.3.6 Dokumentation

Opstår der uenighed om, hvorvidt Entreprenøren opfylder forpligtelserne vedrørende praktikanter og elever, og / eller om Entreprenøren er eller har været berettiget til ikke at efterleve aftalen, jf. i det hele punkt 10.3, da kan Bygherren afkræve Entreprenøren en dokumenteret redegørelse om, hvorledes forpligtelserne er opfyldt.

10.3.7 Entreprenørens manglende opfyldelse af forpligtelser vedrørende praktikanter / elever

Leveres en tilfredsstillende redegørelse ikke inden ti arbejdsdage, eller finder Bygherren fortsat, at Entreprenøren ikke har opfyldt forpligtelserne i punkt 10.3, vil Entreprenøren være i misligholdelse af nærværende aftale.

Retter Entreprenøren ikke uden ugrundet ophold for sig, da kan Bygherren – efter skriftligt påkrav – gøre én af følgende sanktioner gældende:

- at kræve bod på kr. 5.000,00 eksklusiv moms pr. påbegyndt uge pr. årsværk praktikant, som Entreprenøren efter punkt 10.3.1 skal beskæftige, indtil den del af nærværende aftale, der er misligholdt, er opfyldt,

eller

-
- at ophæve kontrakten.

Entreprenøren skal uden ugrundet ophold meddele Bygherren, hvis Entreprenøren ikke kan opfylde forpligtelserne vedrørende praktikanter / elever. Skønner Bygherren – efter en saglig og nøje overvejelse – at Entreprenøren skulle have afgivet en sådan meddelelse, men at dette ikke er sket, da kan Bygherren meddele Entreprenøren, at der skal gives meddelelse eller handles jf. punkt 10.3.6.

Sker dette ikke, da kan Bygherren – efter skriftligt påkrav – gøre en af følgende sanktioner gældende:

- at kræve bod på kr. 5.000,00 eksklusiv moms pr. påbegyndt uge pr. årsværk praktikant, som Entreprenøren efter punkt 10.3.1 skal beskæftige, indtil den del af nærværende aftale, der er misligholdt, er opfyldt,

eller

-
- at ophæve kontrakten.

Kan det ved kontraktens afslutning konstateres, at Entreprenøren ikke i det væsentlige har efterlevet kravene vedrørende praktikanter og elever, da kan Entreprenøren pålægges bod svarende til kr. 100.000,00 eksklusiv moms pr. manglende årsværk.

Der kan pålægges bod pr. tiendedel årsværk, hvorefter der eksempelvis for manglende 0,5 årsværk beregnes bod svarende til kr. 50.000,00 eksklusiv moms.

10.4 Kontrol

Entreprenøren skal på Bygherrens eller dennes repræsentants opfordring dokumentere, at krav i henhold til punkt 10 er opfyldt.

Bygherren kan kræve, at Entreprenøren efter skriftligt påkrav herom inden for fem arbejdsdage fremskaffer relevant dokumentation såsom løn- og timesedler, lønregnskab og ansættelseskontrakter fra såvel egne som eventuelle underentreprenører / -leverandørers arbejdstagere.

Bygherren kan til brug for sin vurdering af, om Entreprenøren og / eller dennes underentreprenører / -leverandører har overholdt klausulen, søge rådgivning hos relevante arbejdsgivere og / eller arbejdstagerorganisationer.

Såfremt Entreprenøren ikke leverer relevant dokumentation inden for den ovenfor angivne frist på fem arbejdsdage, betaler Entreprenøren en bod til Bygherren svarende til 0,5 promille af enterprisesummen, dog minimum kr. 5.000,00, pr. arbejdsdag, som Entreprenøren overskrider fristen på fem arbejdsdage.